

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Mgr. E. V.**, bývajúcej v P., zastúpenej JUDr. A. Ž., advokátom so sídlom v P., proti žalovanej **Z.**, so sídlom v P., v mene ktorej koná PaedDr. I. Š., riaditeľka, zastúpenej Mgr. M. P., advokátom so sídlom v P., **o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 3 C 155/2006, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 26. marca 2009, sp. zn. 19 Co 40/2009, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 29. novembra 2006, č.k. 3 C 155/2006-33, zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že výpoveď daná jej zamestnávateľom, Z. so sídlom v P., zo dňa 25. augusta 2006 je neplatná. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaná nie je nositeľkou hmotnoprávneho vzťahu a v spore nie je vecne pasívne legitimovaná. O trovách konania rozhodol tak, že v spore úspešnej žalovanej priznal právo na ich náhradu podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 15. marca 2007, sp. zn. 19 Co 10/2007, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v sume 148,50 Eur do troch dní do rúk zástupcu žalovanej. Potvrdenie prvostupňového rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou, pričom poukázal na to, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné ani pokiaľ ide o námietku, že prvostupňový súd svojím rozporným postupom zamietol žalobu bez toho, aby bola žalobkyňa

vyzvaná na opravu a doplnenie žalobného návrhu podľa § 43 O.s.p., nakoľko označenie žalovanej nepredstavovalo vadu žaloby, pre ktorú by súd musel postupovať podľa § 43 O.s.p., ale bolo v nesúlade s hmotným právom. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalobkyne rozsudkom z 26. septembra 2007, sp. zn. 4 Cdo 187/2007, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 15. marca 2007, sp. zn. 19 Co 10/2007, a rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica z 29. novembra 2006, č.k. 3 C 155/2006-33, zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Považská Bystrica na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že postup súdov nezodpovedal ustanoveniu § 1 O.s.p., podľa ktorého účelom občianskeho súdneho konania je zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov, čím v konečnom dôsledku žalobkyni odňali možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

V konaní pred Okresným súdom Považská Bystrica sa vo veci rozhodlo rozsudkom z 18. septembra 2008, č.k. 3 C 155/2006-149, ktorým súd žalobu opätovne zamietol a žalobkyňu zaviazal na náhradu trov konania vo výške 252,59 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia k rukám právneho zástupcu žalovanej. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po vyhodnotení všetkých skutočností dospel k záveru, že žaloba o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru je neopodstatnená, nakoľko v danom prípade boli splnené všetky hmotnoprávne podmienky stanovené Zákonníkom práce pre platnosť výpovede z dôvodu nadbytočnosti. O náhrade trov konania súd rozhodol s použitím § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že ich priznal v konaní úspešnej žalovanej strane.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podala v zákonnej lehote prostredníctvom svojho zástupcu odvolanie žalobkyňa, ktorá navrhla zmenu rozsudku súdu prvého stupňa tak, že žalobnému návrhu bude v celom rozsahu vyhovieť, resp. žiadala rozsudok zrušiť a vec súdu vrátiť na ďalšie konanie.

O odvolaní Krajský súd v Trenčíne rozhodol rozsudkom z 26. marca 2009, sp. zn. 19 Co 40/2009, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Považská Bystrica z 21. januára 2009, č.k. 3 C 155/2006-163, potvrdil a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd skonštatoval, že okresný súd postupoval správne, keď z vykonaného dokazovania a zo správneho vyhodnotenia dôkazov

dospel k záveru, že existencia výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce spočívajúceho v nadbytočnosti žalobkyne bola daná, pričom bola splnená i ponuková povinnosť podľa § 63 ods. 2 písm. b/ Zákonníka práce. Náhradu trov odvolacieho konania súd žalovanej nepriznal, nakoľko tieto neboli vyčíslené v zákonom stanovenej lehote.

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 26. marca 2009, sp. zn. 19 Co 40/2009, napadla dovolaním podaným dňa 11. júna 2009 žalobkyňa, ktorá ho žiadala zrušiť a vrátiť Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie z dôvodu, že v postupe odvolacieho súdu sa vyskytli zásadné nedostatky, ktoré zakladajú dôvody dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p.

Podľa tvrdenia žalobkyne k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (zakladajúcej dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), z ktorej vyvodzuje i prípustnosť dovolania, došlo tým, že súdy nižšieho stupňa v konaní nepostupovali v súlade s ustanovením § 1 O.s.p., v dôsledku čoho jej nebola zabezpečená spravodlivá ochrana jej práv a oprávnených záujmov, najmä jej ústavného práva podľa čl. 36 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Dovolateľka ďalej namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, predovšetkým porušenie zásady kontradiktórnosti konania, pričom poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2002, sp. zn. IV. ÚS 1/2002, a Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. marca 2003, sp. zn. I. ÚS 52/2003.

Žalobkyňa zároveň poukazuje na to, že odvolací súd nevykonal potrebnú nápravu a rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil i napriek konštatovaniu, že súdom prvého stupňa boli žalujúcou stranou navrhnuté dôkazy nesprávne vyhodnotené, pričom súdy by mali rozhodovať na základe spoľahlivo zisteného skutkového stavu vyplývajúceho z vykonaných dôkazov a na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, a dokazovanie musí zodpovedať zásadám spravodlivého súdneho konania. Opak vedie k existencii dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. k nesprávne právnemu posúdeniu veci, eventuálne k iným vadám s následkom nesprávneho rozhodnutia vo veci podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Žalovaná zastúpená advokátom sa k podanému dovolaniu vyjadrila tak, že dovolanie vzhľadom na jeho neprípustnosť a tiež vzhľadom k tomu, že žalobkyňa neuviedla žiaden

relevantný dôvod na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu, navrhuje zamietnuť a žalobkyňu zaviazať na náhradu trov dovolacieho konania žalovanej pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 70,6 Eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým jeho prípustnosť a dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania sú podrobne upravené v § 237, § 238 a § 239 O.s.p., pričom v § 237 sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu, v § 238 sú podmienky prípustnosti stanovené pre rozhodnutia odvolacieho súdu vo forme rozsudku a v § 239 pre rozhodnutia vo forme uznesení.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením, preto bolo potrebné podmienky prípustnosti v tomto prípade skúmať podľa § 237 a § 238.

Podľa § 238 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ďalej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Vzhľadom k tomu, že v prejednávanej veci sa nejedná o žiaden z uvedených prípadov, t.j. dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, nesmeruje ani proti rozsudku, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru

dovolacieho súdu (predchádzajúci rozsudok odvolacieho súdu bol zrušený z procesných dôvodov), dovolanie nebolo podané ani proti potvrdzujúcemu rozsudku s vyslovením prípustnosti dovolania v jeho výroku, ani proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu vo veci neplatnosti zmluvnej podmienky; dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na námietku žalobkyne a tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z vád uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa zaoberal aj otázkou, či sa v konaní na súde nižšieho stupňa nevyskytla niektorá z týchto vád, t.j. či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo prekážku už prv začatého konania, nepodania návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania pred nesprávne obsadeným súdom. Pokiaľ ide o procesné vady podľa § 237 písm. a/, b/, c/, d/, e/, g/ O.s.p., ktoré žalobkyňa v dovolaní ani nenamietala, tieto v dovolacom konaní nevyšli najavo, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť. Pokiaľ ide o procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., namietanú i v dovolaní, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní pred odvolacím súdom skutočne došlo k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom a dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné ani podľa tohto ustanovenia, nakoľko procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. v konaní nezistil.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým súd účastníkovi konania znemožní realizáciu tých práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

K odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa dovolateľky dôjsť tým, že súdy nižšieho stupňa v konaní nepostupovali v súlade s ustanovením § 1 O.s.p., podľa ktorého Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb; keď jej nezabezpečili spravodlivú ochranu jej ústavného práva na ochranu proti

svojvoľnému prepúšťaniu zo strany zamestnávateľa, ktorého sa na súde žalobou domáhala. Nezabezpečenie spravodlivej ochrany dovolateľka zjavne vidí v tom, že súdy rozhodli v jej neprospech, keď jej žalobu súd prvého stupňa zamietol a odvolací súd toto rozhodnutie potvrdil. Z obsahu namietaných skutočností jednoznačne vyplýva, že dovolateľka nie je spokojná s tým, ako súdy nižšieho stupňa v jej veci rozhodli a tieto rozhodnutia preto považuje za nespravodlivé. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že subjektívne očakávania účastníka konania a jeho nespokojnosť so súdnym rozhodnutím, resp. jeho presvedčenie o tom, že súd nerozhodol spravodlivo, nezakladajú vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Uplatnenie subjektívneho práva na súde totiž ešte neznamená, že žalobca ako jeho uplatniť musí byť v spore zákonite úspešný. Podľa čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky sú sudcovia pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky (čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky) a zákonom. Pri rozhodovaní súd postupuje v súlade so svojím najlepším vedomím a svedomím a tiež podľa svojej odbornej úvahy, na ktorú mu zákon dáva priestor predovšetkým pokiaľ ide o vykonávanie dôkazov a ich hodnotenie. Súdne rozhodnutie je autoritatívnym prejavom jeho vôle, ktorá sa formuje počas celého súdneho konania na základe jeho priebehu, a vyjadruje právny názor súdu na prejednávajúcu vec, pričom tento právny názor je nezávislý od právneho názoru účastníkov konania a nemusí sa s ním stotožňovať. Námietku dovolateľky o neposkytnutí spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov zo strany tak okresného, ako i krajského súdu, preto dovolací súd považuje za neopodstatnenú.

Pokiaľ ide o dovolateľkou namietané porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý možnosť domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom aj na inom orgáne Slovenskej republiky, dovolací súd poznamenáva, že táto námietka dovolateľky nie je vôbec opodstatnená. Odňatie možnosti účastníka konania domáhať sa svojho práva na súde, ku ktorému podľa dovolateľky v tomto prípade došlo, môžeme v širšom poňatí chápať i ako tzv. *denegatio iustitiae* (t.j. odopretie spravodlivosti), od ktorého sa odvíja i základný princíp občianskeho súdneho konania označovaný i ako *iustitia nemini neganda*, teda zákaz odopretia spravodlivosti, podľa ktorého je súd povinný poskytnúť ochranu každému, kto tvrdí, že jeho právo je ohrozené alebo porušené, a vec patrí do právomoci súdu a sú splnené všetky zákonom stanovené procesné podmienky. Odopretie spravodlivosti, ktoré je porušením tohto princípu, možno charakterizovať ako stav, kedy príslušný súd výslovne či

fakticky odmieta vo veci konať. Ide napríklad o situáciu, keď vo veci súd nerozhodne vôbec alebo konanie zastaví bez toho, aby boli na takýto postup splnené zákonné podmienky. V predmetnej veci k žiadnemu z uvedených prejavov porušenia princípu iustitia nemini neganda nedošlo. Zo súdneho spisu totiž vyplýva, že súdy sa vecou po podaní žaloby riadne zaoberali, po zrušení prvotných rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa Najvyšším súdom Slovenskej republiky dokonca opätovne, pričom účastníkom konania bola poskytnutá možnosť podať opravné prostriedky, ktorú i využili, a vo veci bolo riadne a s konečnou platnosťou rozhodnuté na Krajskom súde v Trenčíne dňa 26. marca 2009. Ak má dovolateľka za to, že k porušeniu jej ústavného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky došlo tým, že nebolo rozhodnuté v súlade s jej predstavami, dovolací súd uvádza, že obsahom tohto ústavného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka konania (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. novembra 2002, sp. zn. II. ÚS 218/2002) a že neúspech v súdnom konaní nie je možné považovať za porušenie základného práva (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. marca 2004, sp. zn. I. ÚS 50/2004).

Za neopodstatnenú dovolací súd považuje i námietku dovolateľky o odňatí možnosti konať pred súdom, ktoré malo spočívať v porušení práva na spravodlivý súdny proces a s ním súvisiacu zásadu kontradiktórnosti konania, ktoré namieta s poukazom na odôvodnenie uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. marca 2003, sp. zn. I. ÚS 52/2003.

Zásada kontradiktórnosti konania, ktorá síce v našom právnom poriadku výslovne upravená nie je, no patrí medzi všeobecné zásady občianskeho súdneho konania a je jedným z prvkov spravodlivého súdneho procesu, spočíva v existencii procesnej rovnosti účastníkov konania, v tzv. rovnosti zbraní účastníkov, v rámci ktorej „každá strana musí mať zásadne možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné pre úspech jej požiadaviek, ale musí mať i možnosť zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkou predloženými súdu za účelom ovplyvniť jeho rozhodnutie, a vyjadriť sa k nim“ (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Mantovanelli proti Francúzsku z 18. marca 1997). Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. decembra 2001, sp. zn. I. ÚS 49/2001, je zásada kontradiktórnosti porušená tam, kde súd odníme účastníkovi konania možnosť vyjadriť sa k dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý obsahoval zistenie významné pre jeho rozhodnutie, a vytvorí tak dotknutému účastníkovi konania podstatne nevýhodnejšie podmienky na preukázanie svojich tvrdení, než akými disponuje druhý účastník konania,

prípadne tam, kde účastník konania nemá možnosť zúčastniť sa na pojednávaní. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že k žiadnemu porušeniu zásady kontradiktórnosti konania, ktoré by mohlo mať za následok odňatie možnosti dovolateľky konať pred súdom, v konaní pred súdmi nižších stupňov nedošlo. Dovolateľka bola tak v konaní pred súdom prvého, ako i druhého stupňa, riadne oboznamovaná so všetkými zistenými skutočnosťami a dôkazmi, ktoré boli v konaní predložené, a mala možnosť sa k nim vyjadriť. Rovnako na súdne pojednávania bola riadne predvolávaná, a to i prostredníctvom svojho právneho zástupcu.

Na základe uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v zmysle príslušných zákonných ustanovení, pri prejednávaní veci procesne nepochybil a svojím postupom žalobkyni neodňal možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ ide o dôvod dovolania žalobkyne spočívajúci v existencii inej vady konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., alebo dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., tieto je možné preskúmať len v prípade, že dovolanie je prípustné, nakoľko tieto, ak by aj boli dané, sami osebe nezakladajú prípustnosť dovolania, preto sa nimi dovolací súd viac nezaoberal.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania nie je daná ani podľa § 237 O.s.p., ani podľa § 238 O.s.p. a dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustné. Najvyšší súd Slovenskej republiky ho preto podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. odmietol bez toho, aby bola preskúmaná vecná správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie § 146 ods. 2 O.s.p., pretože trovy žalovanej vzniknuté s jej vyjadrením k dovolaniu nepovažoval vzhľadom na jeho neprípustnosť, za potrebné na účelné bránenie práva.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. apríla 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová